

2. ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalniprogrami/navchalni-programi-5-9-klas>
3. Освітні технології : навч.-метод. посіб. /О. М. Пехота, А. З. Піктенко, О. М. Любарська та ін. ; за ред. О. М. Пехоти. – К. : А.С.К., 2004. – 256 с.
4. Генкал С. Є. Дидактичні можливості індивідуальних освітніх проєктів учнів профільних класів. *Наукові записки. Серія: Педагогіка і психологія*. Вінниця, 2005. № 14. – С.15–17.
5. Сисоєва С. Особистісно зорієнтовані технології: метод проєктів. *Підручник для директора*. К. : Плеяди, 2005. № 9-10. С. 25–31.
6. Таран З. Трансформація ролі педагога в управлінні творчими та практико-орієнтованими проєктами. *Відкритий урок*. 2004. № 5/6. С.18 – 20.

Методичні рекомендації щодо використання інтерактивних вправ на уроках хімії під час дистанційного навчання

Паренюк Олена,
*учитель хімії та біології вищої кваліфікаційної категорії, старший учитель
Посад-Покровської опорної гімназії Чорнобаївської сільської ради
Херсонського району Херсонської області
eparenuk49@gmail.com*

Технологічний процес є визначальною рисою сьогодення. Тому ми маємо сформулювати в дітей ключові компетентності, які сьогодні визнані провідними освітніми системами світу як такі, що необхідні для сучасної людини у ХХІ столітті, їх покладено в основу змісту освіти в Новій українській школі. Організація роботи в школі раніше ґрунтувалася на її зручності для вчителя, який був єдиним джерелом знань. Наразі принцип дитиноцентризму став однією з ключових засад реформи Нової української школи. Так, розвиваючи важливі життєві компетенції учнів/учениць, учителі навчають їх уміло ними користуватися. Отже, вони створюють відповідне середовище та умови, які будуть заохочувати дітей до навчання, спілкування та пізнання світу [1, с. 1–6].

НУШ потребує вчителя, який володіє сучасними методиками викладання, постійно вдосконалюється, бо тільки так можна перейти від принципу трансляції знань до компетентнісного підходу.

На сьогодні використання інтерактивних технологій навчання стрімко поширюється серед українських педагогів. Активно обговорюються й теоретичні засади інновацій. За Українським педагогічним словником, «технологія навчання» з грецької мови перекладається як «мистецтво слова, навчання» [2, с. 331].

За визначенням ЮНЕСКО, **технологія навчання – це, у загальному розумінні, системний метод створення, застосування та означення всього процесу навчання і засвоєння знань, з урахуванням технічних і людських ресурсів, їх взаємодії, який ставить своїм завданням оптимізацію освіти.**

Аналіз сучасної педагогічної літератури, досвід, накопичений в Україні та за її межами, свідчать, що зміни неможливі без застосування на уроках інтерактивних технологій, які ґрунтуються на партнерських відносинах, моделюванні ситуацій

вибору, вільному обміні думками, швидкій зміні видів діяльності та сприяють підвищенню якості освітнього процесу. Вони дуже добре поєднуються, комбінуються та інтегруються з діяльнісним підходом, формують і розвивають ключові компетентності здобувачів освіти, ґрунтуються на таких ціннісних орієнтирах, як становлення вільної особистості учня, підтримка його самостійності, підприємливості та ініціативності, розвиток критичного мислення та впевненості в собі [1, с. 1–6].

Теоретичні та методичні розробки в галузі використання інтерактивних технологій належать О. Пометун, Л. Пироженко, В. Гузєєву, А. Гіну, І. Гевко. Вони дають визначення поняття та змісту цієї групи технологій. ***Сутність інтерактивного навчання полягає в тому, що навчальний процес відбувається тільки шляхом постійної, активної взаємодії всіх учнів*** [3, с. 1–2].

Організація освітнього процесу в сучасних умовах практично неможлива без застосування інформаційних технологічних комунікацій та взаємодії. Використання інтерактивних вправ у навчальному процесі досліджувалося в працях В. Андрієвської, Є. Богомолова, А. Вітуховської, Л. Івасишиної, А. Єршова, А. Кобисі та інших. Інформаційні технології є неодмінною умовою для функціонування високоефективної моделі навчання, основною метою якої є активне залучення кожного з учнів в освітній і дослідницький процес [4, с. 35]. І це дійсно так. Застосовуючи інтерактивні технології, учителі підвищують інтерес учнів до предмета, формують мотиваційну складову навчального процесу, створюють комфортне середовище для співпраці, партнерських відносин між учасниками освітнього процесу, а також надають можливість проявляти індивідуальні здібності та можливості дітям.

Інтерактивні технології включають застосування інтерактивних вправ, як частини уроку, на різних його етапах і з відповідною навчальною метою. В умовах дистанційного та змішаного навчання інтерактивні вправи дають змогу урізноманітнювати форми роботи для вчителів, створювати умови реального спілкування, сприяти розвитку творчої активності, формувати різні типи мислення, моделювати, навчати працювати в команді, у парах, спільно діяти. Саме діяльнісний підхід, співпраця, партнерські відносини ведуть учасників освітнього процесу до запланованого результату. Одна з головних вимог для застосування інтерактивних вправ на уроці – це бажання та власний досвід учителя щодо опанування і застосування інтерактивних методик.

Досвід роботи в школі, порівняння різних методів і підходів навчання дозволяють упевнено стверджувати, що саме інтерактивність дає можливість учням/ученицям розвивати критичне мислення, індивідуальні здібності, здатність висловлювати власні думки, аргументувати, стати вільними, активними, оптимістично налаштованими, толерантними та готовими до подолання реалій сьогодення.

Я переконалася, що застосування інтерактивних методів і вправ на всіх етапах уроку будь-якого типу суттєво покращує розуміння учнями/ученицями навчального матеріалу, дозволяє їм проявити свої творчі та комунікативні здібності роботи в колективі. А використання невеликих інтерактивних мультимедійних навчальних модулів уможливило не перевантажувати учнів/учениць теоретичним матеріалом і сприяє формуванню цифрових навичок, системного мислення та медіаграмотності.

Одне з актуальних і найголовніших завдань сучасної школи — пошук оптимальних шляхів зацікавлення учнів навчальним матеріалом, підвищення їхньої розумової та творчої активності, виховання школяра як життєво й соціально компетентної особистості, яка здатна здійснювати самостійно свій вибір і приймати реальні та відповідальні рішення в різних ситуаціях свого життя, вироблення умінь практичного і творчого застосування отриманих знань. Це означає, що ми, вчителі, маємо орієнтуватися на використання педагогічних технологій, за допомогою яких не тільки поповнювати знаннявий компонент із навчальних предметів, а й розвивати різнобічні якості учнів/учениць, такі як пізнавальна активність, самостійність, уміння творчо виконувати різноманітні інтегровані, інтерактивні, практичної спрямованості завдання.

Пізнавальна активність і зацікавленість на рівні структурної спрямованості особистості свідчить про те, що здобувачі освіти охоче та із захопленням засвоюють ту чи іншу інформацію, крім того, мають міцну потребу в якісній новій пізнавальній діяльності. Отже, нам потрібно формувати не лише знанняві компетентності, а й різнобічну пізнавальну мотивацію, щоб учні перейшли від цікавості до зацікавленості, від накопичення знань до розуміння їх практичного застосування.

В умовах воєнного стану в країні учні змушені навчатися за дистанційною формою здобуття освіти. І тому перед учасниками освітнього процесу постають *проблеми мотиваційного підходу, зацікавленості в навчанні, уміння швидко орієнтуватись у потоці інформації, опанування навичок безпеки в Інтернеті, а також створення психотолерантного, здоров'ябезпечного середовища, цікавого для дитини.*

На сучасних уроках учні/учениці прагнуть бачити перед собою вчителя-новатора, а не строгого критика, який виступає з екрана монітора. Учні/учениці віддають перевагу партнерським відносинам на уроках, вони хочуть бути рівними співрозмовниками й не боятися складного запитання чи неправильної відповіді, прагнуть комунікації та взаємодії. Їх не цікавить зошит із ручкою та дошка, які зараз відходять на другорядний план. На цей час для взаємодії вчителя з учнями ефективнішими є інтерактивні дошки, які забезпечують доступне пояснення навчального матеріалу, підвищення активності, мотивації учасників освітнього процесу.

Мистецтво й майстерність навчання та виховання полягає в тому, щоб, розкривши сили й можливості кожної дитини, дати їй радість успіху в розумовій праці. А це значить, що *в навчанні має бути індивідуалізація*: і у змісті розумової праці, і в характері завдань, і в часі. Дитина народжується не з готовими здібностями, а тільки з їх задатками. Тому, якщо створити відповідні умови для розвитку цих задатків, то учень/учениця засвоюють знання швидко, вільно, успішно. Це допомагає дітям у подальшому житті бути успішними, мобільними, конкурентоспроможними на ринку праці, приносити користь собі й суспільству в цілому.

Як знайти підхід до учня/учениці, як спонукати їх до дії, як просто пояснити складний матеріал, як зробити так, щоб на кожному уроці діти не нудьгували, а відчували себе значущими гвинтиками навчального процесу, без діяльності яких не можна досягти мети уроку, розвинути всі свої нахили та здібності?

Сучасний рівень розвитку комп'ютерної техніки та різноманітного програмного забезпечення, інтерактивних технологій надає *широкі можливості*

для підвищення ефективності навчання. Наразі методи впровадження дистанційного навчання суттєво змінилися. Процес надання освіти в режимі дистанційного навчання має широкі можливості використання різноманітних онлайн-ресурсів. Відеоуроки, інтерактивні дошки, аркуші, різні цифрові навчальні ресурси, доступні в Інтернеті, зробили навчання учнів більш активним, цікавим, діяльним. Використання принципів інтерактивності, візуалізації, формування візуальної грамотності, візуального мислення, зараз активізується в галузі освіти й домінує над традиційними методами навчання.

І на практиці ми бачимо, що наші учні/учениці віддають перевагу навчанню з використанням саме інтерактивних технологій. Їм подобається працювати з мультимедійними інтерактивними вправами, використовуючи онлайн-інструменти.

Тому віддаю перевагу таким інтерактивним вправам, завдяки яким учні досягають високих результатів у навчанні.

Використання невеликих інтерактивних мультимедійних навчальних модулів на уроках хімії у 8 класі під час вивчення теми «Солі».

Наприклад, на організаційних етапах уроків для проведення рефлексії пропоную на дошці Padlet намалювати смайлик, який відображає настрій учнів перед початком роботи на уроці, а також у кінці діяльності для перевірки емоційного стану. Дошку Padlet (<https://uk.padlet.com/>) можна використати:

- для перевірки домашнього завдання;
- для «мозкового штурму», для узагальнення та систематизації знань;
- як площадку для розміщення навчальної інформації;
- для розміщення завдань на пошук інформації;
- для спільного виконання домашнього завдання;
- як місце для збирання ідей для проєктів та їх обговорення [5, с. 16].

Під час актуалізації опорних знань використовую навчальний ресурс Wordwall, що дозволяє економити час і зробити уроки більш яскравими та різноманітними, створювати інтерактивні завдання та ігри, які активізують увагу учнів і роблять навчання більш цікавим і змістовним. Платформа пропонує різні типи завдань та інструменти для створення вправ на різні теми, що дає можливість учителю індивідуалізувати процес навчання під потреби свого класу.

Вправа "Знайди назви кислотних залишків, які входять до складу солей"
(мал. 1)

Малюнок 1

Для того щоб учні самостійно спробували визначити поняття солі, я використовую онлайн-генератор хмар слів WordArt – інструмент для створення

Хмара слів (м ал. 2)

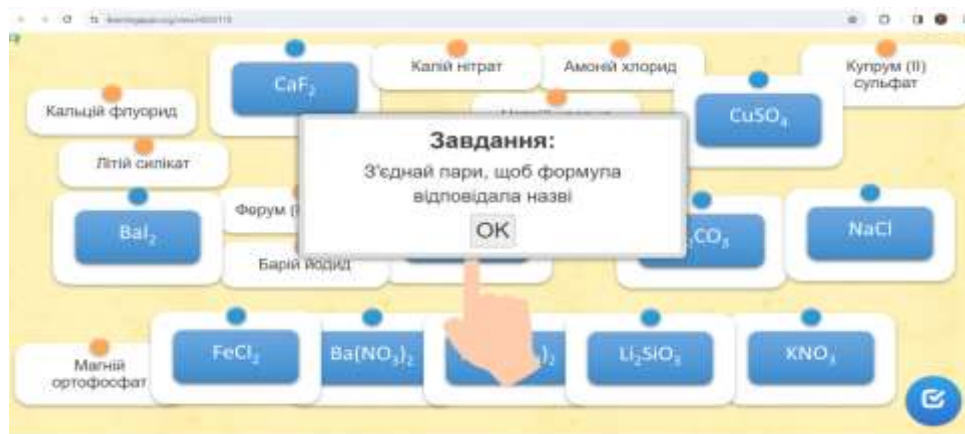
кожен може висловити свою думку: **дошка jamboard** (мал. 3).

результати засвоєння матеріалу : <https://learningapps.org/view34202118> (мал. 4).

<https://learningapps.org/view34202118h> (мал. 5)

Малюнок 5

LearningApps – це зручний, інтуїтивний у роботі онлайн-сервіс створення **інтерактивних вправ** для використання як на уроках, так і в позаурочний час, застосування яких сприятиме кращому сприйманню матеріалу, підвищенню пізнавального інтересу, формуванню вмінь як самостійної, так і спільної роботи тощо. Перевагами використання LearningApps є активізація навчальної діяльності учнів, підвищення мотивації до навчання, економія навчального часу; розвиток логічного мислення, пам'яті [6]. Його використання дозволяє забезпечити високий рівень наочності, поступовості, спростити процес взаємодії між учнями/ученицями та вчителем.

Домашнє завдання пропоную на ресурсі Wordwall, який дає змогу оцінити учня: [Відповідність формули солі назві](#) (мал. 6)

Малюнок 6

Інтерактивне навчання для педагога – це спеціальна форма організації пізнавальної діяльності, яка має конкретну, передбачувану мету – створити комфортні умови, за яких кожен учень/кожна учениця відчуває свою успішність, інтелектуальну спроможність.

Висновок. Інтерактивні технології постійно розвиваються та мають великий потенціал для підвищення рівня якості й ефективності освіти. Інтерактивні вправи допомагають навчатися, вирішувати проблеми, аргументувати, формувати власну думку, комунікувати, працювати з інформацією, не боятися вступати в дискусію, бути більш упевненими та вільним у своїх поглядах.

Використання інтерактивних вправ, мультимедійних навчальних модулів, дозволяють учням у процесі навчання відчувати себе комфортно, спокійно, без зайвого нервового навантаження, захищають ментальне здоров'я учнів.

Список літератури

1. Державний стандарт базової середньої освіти. URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/76886/
 2. Гончаренко С. Український педагогічний словник. К.: Либідь, 1997. С. 286.
 3. Пометун О., Пироженко Л. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. К.: А.С.К., 2003. С. 19–24.
 4. Гевко І. В., Гільтас Л. С. Формування готовності майбутніх фахівців комп'ютерних технологій до використання цифрових освітніх технологій. *Педагогічні науки: зб. наук. пр.* Вип 147. Полтав. нац. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. Полтава: Вид-во ПНПУ. 2020. С. 30–36.
 5. Кобися А. П. Створення інтерактивних вправ у середовищах LearningApps, Padlet, Zondle та використання на уроках у початковій школі класі / А. П. Кобися, О. І. Грінберг // Актуальні проблеми сучасної науки і наукових досліджень: зб. наук. праць. – Вип. 11(14). – Вінниця: ТОВ фірма «Планер». – 2019. – С. 15–18.
 6. Аман І. С. Інтернет-сервіс мультимедійних дидактичних вправ LearningApps. URL: <http://internet-servisi.blogspot.com/p/learning-apps.html>.
-

Науково-методичний журнал

Джерело
педагогічних інновацій

*Природнича освіта в умовах реалізації
нового Державного стандарту: виклики та можливості*

Редактор: Писаренко Т.І.

Технічні редактори: Посмітна Ю.А., Саввіч О.М., Семисошенко С.В.

Дизайн: Семисошенко С.В.

Харківська академія неперервної освіти
61057, м. Харків, вул. Григорія Сковороди, 24
тел./факс (057) 731-21-31
Е-mail: kvnz.hano@gmail.com
Web-сайт: www.edu-post-diploma.kharkov.ua